

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate,
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Vera in politika

Katoliška cerkev, mati evropske krščanske kulture, se je vedno varovala ekstremov bodisi na desno bodisi na levo. Kdor je v posesti najvišje verske in pravne resnice, ne more zapasti ne eni ne drugi skrajnosti. Vsaka skrajnost izpremeni lahko največjo resnico v najhujšo zmoto; iz načela osebne svobode na primer se more roditi najrazbrzdanejša anarhija, iz resnice o potrebi nadosebne avtoritete lahko nastane zmota najhujših katastrof trajne anarhije ali trajne despotije ter z njimi zvezanega propada, ki označuje nekrščanske civilizacije. To vlogo vrši katolištvo tudi danes in to v tem večji meri, čim bolj je v sodobnem vrenju potreben stalen in nepremakljiv kaziplot političnemu, duhovnemu in gospodarskemu življenju človeštva.

Božična okrožnica avstrijskih škofov, ki je zbudila pozornost vsega evropskega političnega sveta, spada med najvažnejše izjave katoliške cerkvene učne oblasti v našem času, ker z vso jasnostjo zariše katoliške smernice javnemu življenju. Povdarjajoč načelo, da je vsaka državna oblast utemeljena v božji avtoriteti, ki svetni avtoriteti šele oblast poverja, izključuje tako revolucijo samopasnihih nagonov množice, ki samo ruši, kakor despotijo »führerjeve«, ki hočejo vladati po svoji osebni samovolji brez obzira na božji oziroma pravni zakon in naravno pravo. Škofje vidijo edino najsigurnejše jamstvo za upostavitve in ohranitev oziroma za novo zgradbo resničnega političnega in socialnega reda v vzajemnem sodelovanju med Cerkvijo in državo. S tem se svet vnovič opozarja na princip političnega življenja narodov, ki so ga ti pred sto in petdesetimi leti po vplivu francoskega enciklopedizma zavrgli, se v času največje stiske po razdejanjih francoske revolucije zopet k njemu vrnil, pa ga, ko je veleindustrializem privedel do varljivega in navideznega, samo meščanstvo ohladodarujočega razcvita, vnovič vrgel med staro saro. Danes, ko se posledice naukov o »svobodni cerkvi in svobodni državi« kažejo v čedalje bolj pogubnih oblikah, Cerkev s posebnim povdarmom zopet spominja krščanski kulturni svet na resnico, da kulturna družba ne more dolgo obstajati, ako Cerkev in država ne sodelujeta v čim popolnejšem soglasju za občo blaginjo; Cerkev s tem, da od nikogar ne ovirana, daje smernice in nujna nadnaravno pomoč za posvečevanje in izveličanje duš pa za naravnanje naravnega moralnega življenja k večjemu nadnaravnemu smotrom — država pa s tem, da v svojem neodvisnem delokrogu gradi in pospešuje svetni blagor državljanov, ki po svoji naravi služi nadsvetnim ciljem za večnost namenjenega človeka. Ta dvojnost vseh po svojem delokrogu neodvisnih, pa druga na drugo tesno navezanih družb je fundament krščanskega kulturnega občestva in kdor ruši ta dva stebra ter moti njuno harmonično kooperacijo, je sovražnik kulture, sovražnik urejenega državnega življenja in socialnega reda.

Avstrijski škofje pa zaključujejo svojo okrožnico še z drugo, načeloma važno izjavo, ki je z vprašanjem o razmerju med katoliško Cerkvijo in krščansko državo očitno v zvezi, namreč vprašanje razmerja med Cerkvijo in politično sploh. Liberalizem je namreč obnem z »osvoboditvijo« države od Cerkev (ki je privreda do zaslužnjaka države samovoljnosti enega ali strank) vrgel v svet krilatice, da vera in Cerkev sploh nimata nobenega opravka s politiko, da so javne zadeve izključno oblast civilne države, da je politika območje, ki je verskemu delovanju bistveno tuje in se ravna samo po svojih lastnih političnih smernicah in zakonih. Kakor da estetika nima nobenega stika z etiko in tako dalje, tako da se delokroga Cerkev in religioznega življenja čisto nič ne tiče politika. Med drugim so v dokaz te svoje trditve navajali s prav posebnim povdarmom znano odredbo avstrijskih škofov, ki so duhovnikom naložili, da izstopijo iz vseh političnih zastopstev od občine do parlamenta in da se aktivno politično sploh ne udeležujejo.

Tudi ta krilatice liberalizma je svoje vrste do svojega nasprotja izpačena resnica. Vera in politika sta dve različni območji, dva samosvoja delokroga, dve razni strani življenja, vendar pa nikakor nista brez bistvenega odnosa med seboj, ampak sta podrejeni nujni zakonitosti, ki vlada nad vsemi vrednotami življenja: da so namreč vse vrednote med seboj urejene v hierarhijo vrednot. In vera je v vsakem oziru višja od politike, ker zasleduje višji, nadnaravni, nadnarodni, naddržavni večni smoter. Ker morajo vsi naravni svetski smotri biti vsak po svoje usmerjeni k nadzemskemu in večnemu, zato tudi javno politično udejstvovanje kristjana in krščanske družbe ne sme biti v nasprotju z večnim blagom, ne sme žaliti ne naravnih etičnih zakonov ne zahtev svetega življenja in vrednot, ki jih Bog veli udejstvovati izveličanemu človeštvu. Ampak mora politika krščanske države to višjo smotrenost pospeševati. In zato avstrijski škofje v svoji božični okrožnici, v kateri popravljajo napadeno tolmačenje svoje navedbe, da se naj duhovščina umakne iz sedanjega političnega razvoja v Avstriji, poudarjajo kot nespremenljivo načelo Cerkev, da njihova navedba »nikakor ne pomeni, da bi se Cerkev odrekla v principu svoji pravici, da zastavlja svoj vpliv na javno življenje in svrhu realizacije krščanskih principov.« Kar je torej liberalizem hotel izjaviti iz navedbe avstrijskih škofov, je temeljita zmota. Cerkev se ne more in ne sme odpovedati svoji nalogi, da skuša urediti načela krščanskega pravstva ne samo v življenju posameznika, ampak tudi v občestvenih oblikah življenja, to je v politiki, in sicer z vsemi primernimi sredstvi, ki k temu cilju vodijo. Ako bi Cerkev odstopila od tega načela, bi ne bila več vesoljna krščanska in živa cerkev, ampak brezpomembna pietistična družba daleč stran od vsega življenja in realne resnice in absolutno nepotrebna.

Je pa seveda politično delovanje duhovnika

Usoda „podonavske obnove“

Francoski zunanji minister je pokazal karte

Italija-Francija imata skupen načrt

Pariz, 29. dec. tg. Tukajšnji listi objavljajo vsebino razgovora, ki ga je imel francoski zunanji minister Paul-Boncour z dopisnikom madžarskega »Pesti Naplo« o raznih važnih podonavskih vprašanjih. Paul-Boncour se je prvič jasno izrazil o svoji politiki v Podonavju, kar je dragocen prispevek k razumevanju diplomatske aktivnosti, ki jo opažamo po vsej Evropi in ne najmanj tudi v podonavskih deželah.

»Vam Madjarom,« je začel Paul-Boncour, »bi rad predvsem povedal nekaj o naših (francoskih) odnosih do Italije in do italijanskega pakta štirih. Med nami in Italijo so obstojali mali nesporazumi. Nam je mnogo ležalo na tem, da ta napetost izgine in zato sem poslal v Rim de Jovenela kot poslanca Francije. Uspeh, ki smo ga dosegli, je zabeležen v sporazumu štirih. Pakt štirih je predmet neprestanih napadov posebno še odkar je Nemčija zapustila Zvezo narodov. Toda jaz pravim, če bi nam pakt štirih ne bil prinesel drugega uspeha kot zblizanja in pomirjenja z Italijo, bi že samo to bil velikanski uspeh, vreden vseh naših trudov.

Zblizanje med Francijo in Italijo se vrši na vseh poljih, da smo upravičeni upati, da bo še v nadalje tako blagodejno vplival tako na splošni mednarodnopolitični položaj v Evropi kakor tudi predvsem na razorožitveno konferenco, na kateri trenutno pogrešamo Nemčije. Toda pakt štirih vesele, ki smo ga podpisali, je izredne važnosti tudi, če izvajamo to izboljšanje odnosov z Italijo, ker se dotika vseh važnih evropskih problemov, ki nam delajo skrbi. Mi Francozi smo mnenja, da pakt štirih, takšen kot smo ga podpisali in kot leži pred nami, nikakor ne more ustanoviti neke vrste nadvlade štirih veselel nad Evropo, ampak nasprotno, da le dviga spoštovanje do osnovnih načel Zveze narodov in vzdržuje enakopravnost malih in velikih držav.

Obnova Podonavja

O obnovi v Podonavju je Paul-Boncour rekel sledeče besede: »Reorganizacija in ozdravljenje podonavskih dežel je mogoče le, ako se spoštuje državna neodvisnost avstrijske republike. Samo pod tem pogojem bo mogoče zajamčiti red in politično ravnostevje v Evropi.

Iz tega sledi logično, da moramo Avstriji zagotoviti vsa sredstva, da bo mogla mirno živeti, a to je zopet mogoče le s pomočjo enotne organizacije podonavskega ozemlja. Naša dosedanja prizadeva-

nja v tem pravcu bodo rodila uspehe, upamo, odkar obstoja skupno enotno stališče Francije in Italije. Ker preje tega sporazuma ni bilo, so bila vsa prizadevanja v Podonavju zaman. Dne 25. avgusta smo obrazložili evropskim vladam, kako si francoska vlada zamišlja rešitev podonavskega problema. Dne 10. septembra smo poslali italijanski vladi daljšo spomenico, v kateri predlagamo italijanski vladi uvedbo dvostranskih preferencialnih pogodb in sicer s sodelovanjem nekaterih velikih držav. Dne 29. septembra je italijanska vlada sporočila v Zenevi vsem interesiranim veselelami svoje italijansko mišljenje o tem vprašanju. Med našim francoskim in italijanskim stališčem so ostali le še malenkostni nesporazumi. Na tem temelju torej smo začeli pogajanja z državami Male zveze in z Avstrijo. Dr.

Beneš je ob priliki svojega bivanja v Parizu izjavil, da vsebuje italijansko-francoski načrt o rešitvi podonavskega vprašanja zelo veliko točk, ki jih v polni meri sprejema tudi Mala zveza.

Listi izvajajo iz te Boncourjeve izjave, da je postalo sedaj jasno, da sta se Italija in Francija sporazumeli glede skupnega postopka v podonavskem vprašanju in da se vodi vsa sedanja diplomatska oledniva za to, da bi se dosegel tudi pristanek interesiranih, to je podonavskih držav samih, na ta sporazum. Zato je bilo potrebno potovanje dr. Beneša v Pariz, zaradi tega je bil povabljen Titulescu v Pariz in zaradi tega tudi se bodo vršili v januarju prihodnjega leta velevažni obiski pri predsedniku francoske republike.

Diktatura v Grčiji?

Venizelos zastražen - Kondilis bodoči diktator

Atene, 29. dec. m. Snoči okoli pol 9 je pričela obkoljevala hiša šefa grške liberalne stranke Venizelosa velika skupina tajnih policijskih agentov in orožnikov. Nekoliko dalje od Venizelosove hiše je bilo tudi zbranih kakih 15 stražnikov. Razen tega so vsake pol ure kontrolni policijski organi in orožniški častniki v avtomobilih obšli pripravljene straže. Vse to se je dogajalo v času, ko je še trajala seja parlamenta, katere se je udeležil tudi Venizelos. Radi tega so nekateri opozicijski poslanci, vznemirjeni radi dobljenih vesti o postavitvi straž, prosili merodajne kroge za pojasnilo. Notranji minister, kakor tudi sam predsednik vlade Caldaris sta izjavila, da so bili vsi varnostni ukrepi storjeni radi tega, ker so oblasti dobile obvestilo, da namerava neka skupina napasti Venizelosovo hišo. Predsednik Caldaris je še naglasil, da je on sam osebno izdal nalog, da se Venizelosova hiša dobro zastraži ter da se tako zavaruje šef liberalne stranke Venizelos. Včeraj je bil v parlamentu sprejet tudi volilni zakon o ločitvi predmestij od glavnih mest. Zakon je

v glavnem naperjen proti opoziciji, ki bo radi tega v primeru novih državnotvorskih volitev zelo mnogo izgubila. Radi tega zakona je opozicija pričela z ostro kampanjo proti vladi in v njej posebno izkorišča zadnji atentat na Venizelosa. Sploh se je notranja politična situacija v Grčiji v zadnjem času zelo poostрила. V dobro poučenih političnih krogih se izjavlja, da bo v tem težkem položaju prevzel v kratkem vso oblast v svoje roke vojni minister general Kondilis, ki bo razpisal tudi nove državnotvorske volitve. Po poročilih današnjega atenskega časopisa je pripravljata general Kondilis in general Pangalos vse potrebno za proglasitev obrednega stanja v Grčiji.

★

Španski poslanik pri Vatikanu

Vatikan, 29. dec. (a). Po poročilu španskih listov bo bivši minister Burgos Mazos, profesor kanonskega prava, v kratkem imenovan za španskega poslanika pri sv. stolici.

Sv. oče je včeraj sprejel skupino vsenčiljskih dijakov razne narodnosti. Po kratkem nagovoru je blagoslovil dve zastavi melhiških dijaških organizacij.

Molotov o miroljubnosti Rusije

Moskva, 29. dec. c. Na zasedanju izvršilnega odbora Sovjetske zveze je imel komisar Molotov velik govor, v katerem se je dotaknil tudi zunanje-političnega položaja. Podtiral je, da si Sovjetska Rusija želi mirnih odnosov z vsemi državami, ker sedaj niso časi za vojno. Treba je borbe na gospodarski bazi za čim boljše uspevanje proletarske države in ljudstva. Sovjetska zveza želi tudi dobre odnose z Nemčijo, kakor so bili že preje. Vendar je oledniznost nemškega nacionalnega socializma za to velika ovira. Kljub temu bo sovjetska vlada skušala zboljšati odnose z Nemčijo. Vsem narodom je potreben mir, posebno sedaj, ko je na vseh straneh nevarnost vojne. Na koncu je Molotov kritiziral delovanje Zveze narodov in izjavil, da se od te zenevske institucije lahko mnogo pričakuje, če se jo osvobodi slabega vpliva posameznih veselel.

Francosko-ruska pogodba

Pariz, 29. dec. (a). Trgovinska pogodba med Francijo in Sovjetsko Rusijo bo podpisana še pred koncem letošnjega leta. Rusija bo takoj na to naročila v Franciji blaga za čez 3 milijone funtov sterlingov.

V imenu prijateljstva do Avstrije

Župnik Starc naj se vrne v koroški deželni zbor

(Dr. Božidar Nikolajević v „Pravdi“)

Belgrad, 29. dec. m. »Pravda« prinaša uvodnik, ki ga je napisal dr. Božidar Nikolajević o Avstriji in katoliški cerkvi. Iz članka povzemamo sledeče mnenje o školovski protipolitični okrožnici:

»Bodi tako ali tako, toda ta odločitev (namreč školovska prepoved duhovnikov, da ne smejo politično delovati) je pomebna tudi za nas radi koroških Slovencev. Ne mislimo se niti najmanj vmešavati v notranje razmere sosedne republike niti v odnos naše tamkajšnjega življa do avstrijske politike, vendar imamo kljub vsemu svojemu prijateljstvu, ki ga jugoslavija kaže ob vsaki priliki avstrijski republiki, pravico, da se zanimamo za možnost, da se tamkajšnji slovenski živeli uveljavijo v javnem življenju.

To pravico je nedavno proglasila zase poluradna »Reichspost« glede nemške manjšine na Madžarskem. Zato mislimo, da nam ne bo nihče v Avstriji štel v zlo, če posvečamo koroškim slovenskim bratom ljubezen in pozornost.

Pisec teh vrstic ni »klerikalec«, ne osebno ne po rodbinski tradiciji, toda je še manj zaslepljen

pa vsakega resnično krščanskega človeka sploh podrejeno gotovim zakonom in obziram. Tudi v tem oziru kaže Cerkev izreden čut realnosti, kakor ga kaže vselej in povsod. Politika je svetna reč, vera pa je razodetje nadsvetnega, politika se suče okoli zemskih in zato relativnih, pogojnih vrednot, vera kaže nadzemske, absolutne vrednote. V politiko se radi človeške narave, ki je padla, vmešavajo tudi sebični cilji, manj vredne strasti in nagoni, materialna stremjenja, ki niso vedno v skladu ali vsaj rada pridejo v nasprotje z duhovnimi. Zato vlada med nadsvetnim in svetnim vedno neka napetost, ki ni v sebi slaba, lahko pa vodi k slabemu. Za to je za katoliškega človeka v političnem življenju podana dvojna smernica: da zemске dobrane, politične vrednote in oblike, nacionalna, državna in svetskopoliturna stremjenja pa oblike socialnega reda skuša v luči svoje vere uravnjavati tako, da bodo služile »najvišjim pravstvenim ciljem, in prav zato mora interes katoličana na političnem življenju biti posebno velik, globok in vsestranski. Druga smernica pa je ta, da mora katolik imeti v svojem javnem udejstvovanju svojo posebno metodo, svojo lastno taktiko in čisto svojsko, katoliško zadržanost: da ohrani v nevarnem vrvežu političnih afektov, strasti in težnji, v katerih se luč meša s temo, vzvišenost katoliškega pravstvenega ideala, osebno integriteto in poleg čuta in borbenosti za stvarno resnico in pravico tudi ljubezen do človeka, do osebe, kateri koli stranki pripada, da vedno zna ostro ločiti med bistvenim in zgolj prigodnim, da se varuje ekstremov, ki so najhujši sovražniki resnice in

»antiklerikalcev«, da bi zanikal, kar je očitno. Če prične katoliški episkopat delati izjeme in daje posameznim duhovnikom ponovno pravico, da se na prejšnje svoje politične funkcije, smo mnenja, da je treba isto pravico vrniti tudi onemu slovenskemu župniku, ki je eden od dveh slovenskih narodnih poslancev v koroškem deželnem zboru. To bi bil viden in lep dokaz, da leži slovenska manjšina Avstriji na srcu in da Dollfussova vlada iskreno želi živeti v prijateljskem sosedstvu z našo državo.

Dodajmo, da so avstrijski krščanski socialci edina skupina, ki podpira gradiščanske Hrvatine in koroške Slovence, med tem ko so socialni demokrati njihovi nasprotniki, čeprav se skoraj vsi nekatoliški listi divijo avstrijski socialni demokraciji samo zato, da so dosledni antiklerikalci. Vprav Slovonom v Avstriji ne preostaja nič drugega, kakor da se priključijo Dollfussovi »patriotski fronti«. To so gradiščanski Hrvati tudi že storili, ker vedo, da bi zmaga narodnih socialistov bila za njih obstoj zelo nevarna.

o hrani neko univerzalnost, krščansko širokost gledanja preko časnih in relativnih obzorij. Da ima duhovnik v politiki še posebne oziroma strožje obveznosti, je iz vzvišenosti njegove službe, ki iz zgolj naravno etičnega vodi v oblast svetega, samo po sebi razumljivo in Cerkev to tudi upošteva, ko stavlja aktivno politično delavnost duhovnika v odvisnost od dovoljenja škofa, ki ima presoditi potrebo in eventualne pogoje takega delovanja.

V tem okviru je politično delovanje, delovanje za splošni svetni blagor, za katoličana brez izjeme naravnost dolžnost. Potreba po več ali manj intenzivnem javnem udejstvovanju je lahko večja ali manjša, tudi oblike takega udejstvovanja so zelo različne. V fevdalni dobi so bile na primer drugačne nego v času demokracije; tam, kjer verski principi niso ogroženi in je Cerkev kot duhovna voditeljica krščanskega življenja svobodna, se katoličani udeležujejo politike svobodno v eni ali v drugi stranki, kakršni so pač posebni vidiki teh strank na izključno politične in socialne probleme; kjer pa obstojajo stranke, ki veri in Cerkvi oziroma njenim etičnim principom niso prijazne ali izpovedujejo njej nasprotna načela, tam so katoličani organizirani v svojih lastnih strankah. Pa tudi v tem slučaju kaže Cerkev svojo tradicionalno modrost in previdnost: ona se kot božječloveška ustanova izveličanja za vse ljudi nikoli ne istoveti z nobeno stranko, četudi je v specifičnem pomenu katoliška, ker Cerkev ne more in ne sme nositi odgovornosti za stvari, ki so izključno svetnega in relativnega pomena in glede katerih se tudi katoliški človek ali ka-

toliška stranka kot politična lahko zmoti. Pod vsemi temi vidiki je politika z ozirom na svojo važnost in neobhodnost za življenje naravnstvena obveznost za vsakega katolika in je liberalna krilatice o nekompatibilnosti vere in politike nesmisel, neglede na to, da je baš liberalna era v demokraciji proklamirala popolno svobodo in pravico vsakogar do udejstvovanja v političnem življenju.

Cisto logično je torej, če avstrijski škofje v svoji božični poslanici nadalje izjavljajo, da je odklopke duhovščine iz politike samo taktičnega in začasnega značaja. Škofje nočejo, da bi avstrijska duhovščina, ki se je udeleževala v krščanskosocialni stranki, iz oziroma v vezanosti na politični in socialni program te stranke bila ovira za stvoritev enotne patriotske fronte iz več različnih strank, ki je z ozirom na Dollfussovo prizadevanje za novo državno obliko potrebna, oziroma ne želijo, da bi se duhovščina obsovalila pri strankah, ki imajo o taki državi nekoliko drugačne nazore nego krščanski socialci. Začasni umik iz sedanjeje političnega snovanja in presnavljanja v Avstriji je tem lažji, ker je Dollfuss zadostno jamstvo za to, da se bodoča stanovska oblika in ustava države ne bo realizirala v protikrščanskem duhu, ampak nasprotno. Kadar se bo škofom zdelo potrebno, in to bo bržčas potem, ko bo nova državna oblika v Avstriji definitivno izkonstruirana, hode duhovščini zopet odprli pot na politično arena. Tako okrožnica.

Konkluzije liberalnega časopisa so bile torej tendenciozno napadne. Kar je bilo jasno že pred božično izjavo škofov.

Pogajanja z Nemčijo

Anglija pridno meša

Vesti o angleško-italijanskem sporazumu

Pariz, 29. dec. b. Po informacijah, ki so prišle od francoskega poslanika v Rimu, se opoza v francoskih vladnih krogih gotovo nervoznost, ker se čuje, da bodo skušali na sestanku med angleškim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom in Mussolinijem, ki bo dne 4. januarja, najti nek kompromis med Veliko Britanijo in Italijo, in sicer tako, da bi se Nemčiji dovolilo dopolnilno oboroževanje. Franciji pa bi se naložilo znižanje oborožene sile. Pričakuje se, da bo francoska diplomacija stavljena pod gotov pritisk, ki ga bodo posebno neugodno čutili v Parizu radi tega, ker v krogih same francoske vlade ni tako zelo potrebnega soglasja.

Daladier namreč zastopa stališče, da se morajo direktna pogajanja z Nemčijo izvesti za vsako ceno in sicer tako, da se Nemčiji dovoli dopolnilno oboroževanje, a istočasno garancira Franciji varnost ozemlja. To stališče je sprejeto na vseh straneh s splošnim odobravanjem. V javnosti razen tega vsebolj kritizirajo sklep francoskega zunanjega ministra Paul-Boncourja, da se morajo Nemčiji že sedaj dostaviti francoski predlogi, o katerih bi se moralo razpravljati skupaj z ostalimi državami. Na vsak način se tako postopanje smatra za prenašanje in se tudi iz okolice Paul-Boncourja izjavlja, da je francoska spomenica skozi in skozi informativnega značaja in da bo Francija svoje prave predloge izročila šele v Zenevi.

Tisk opozarja posebno na okolnost, da Velika Britanija in Italija pripravljata kompromisne predloge, radi česar bo nastal izreden diplomatski položaj. Velika Britanija je zapustila Francijo in se odrekla sporazumu, medtem ko se strinja z Italijo. Na drugi strani se je Francija na podlagi septembarskega sporazuma sporazumela z Malo zvezo in Belgijo v cilju, da v Zenevi izroči nove predloge.

Ce se sredi januarja sestane razorožitvena konferenca, bo stanje sledeče: Nasproti britansko-italijanskemu predlogu bo stal francoski predlog in bo uspeh razorožitvene konference odvisen od zakulisnih pogajanj in od Nemčije. Šla bo za kompromis med veseljami, radi česar bo prišla Francija v neprijeten položaj, kar tje njenih zavezničev. Radi tega ni izključena kriza v francoskih zavezniških odnosih. Če bo Francija šla na roko veseljam in se z njimi sporazumela, bo Paul-Boncourjeva politika že prihodnje tedne postavljena pred razne sklepe in radi tega ni izključeno, da se bo izšel iz neprijetnega položaja iskal ne samo v spremembi kurza, temveč tudi v spremembi vlade. Tudi del tiska, ki gleda nasproti težkemu položaju, smatra, da mora ostati Francija brezpogojno mečna, če hoče braniti svoje pravice. Samo na ta način bo stopila na pot in zavrila akcijo nemškega cesarstva.

Trije načrti - tri fronte

London, 29. dec. b. »Daily Herald« v svojem uvodniku opisuje položaj, ki je nastal po sklepu francoske vlade, da razorožitvena pogajanja ponovno prenese v Zenevo. Po mnenju »Daily Herald« so na dnevnem redu tri teze in sicer:

Francoska teza, ki zahteva, da se razorožitvena pogajanja takoj nadaljujejo v Zenevi, nemška teza, po kateri bi se imela ta pogajanja nadaljevati direktno med Berlinom in Parizom in

teza italijanske vlade, da naj bi se razorožitvena pogajanja vodila izven Zeneve na temelju procedure pakta starih zapadnih vesilov. Po mnenju »Daily Herald« bi prišla tretja teza v postev

Francoski, italijanski in nemški kritiki

Francija:

„Ne govorimo o razoroževanju v Parizu in o oboroževanju v Berlinu“

Pariz, 29. dec. AA. Današnji »Excelsior« tako karakterizira stališče Francije nasproti francosko-nemškim razgovorom, ki so se dozdaj vršili o vprašanju razorožitve:

Nemogoče bi bilo razpravljati v Zenevi o razorožitvi, če bi se v istem času v Berlinu razpravljalo o oborožitvi. Takšen paradoks bi upravičeno takoj prisilil vse tiste države, ki so neposredno ali posredno ogrožene zaradi nemškega oboroževanja, da takoj zapuste Zenevo. Mogoče so v Rimu, mogoče pa tudi v Londonu razmišljali o nekem kompromisu, po katerem naj bi se Nemčija delno oborožila, Francija pa delno razorožila, da se tako doseže nekakšno ravnotežje glede vojaških efektiv in materiala in da se da Nemčiji zadostjenje glede načela enakopravnosti pri oboroževanju. Francoska vlada je prehitela objavo teh formul in manifestirala svojo voljo, da se razbistri položaj, ki bi sicer mogel postati nevaren za vso Evropo.

Francija ni voljna priznati kot dovršeno dejstvo nedovoljeno oboroževanje. S tem je nastopila proti tekmovanju pri oboroževanju, ki bi imelo za neizogibno posledico nezmišljene koncesije v tem vprašanju. To bodo razumeli na Angleškem, čer se je g. Simon že dvakrat javno izrazil zoper esaklo novo oboroževanje Nemčije. Ne more biti dvoma, da se isti strah kaže tudi v Italiji, kjer mora vlada zmagati mnogo večji proračunski primanjkljaj, kakor ga ima francoska vlada. Novo tekmovanje v oboroževanju, ki bi nastalo zaradi pristanka na nemško oborožitev, bi bila stvar, ki pač nikogar v Evropi ne bi mogla pomiriti. Nov razlog, da se vrnejo k ortodoksni konferenci o omejitvi in znižanju oboroževanja, to je v Zenevi.

Italija:

Francija hoče Evropo zapreti v „ženevsko ječo“

Rim, 29. dec. b. Taktika francoske vlade in direktna zveza z nemško vlado, ki jo je vpostavila nenadoma pariska vlada, se ocenjuje v tukajšnjih političnih krogih kot spreten diplomatski maneuver. Francija noče svoje pozicije kompromitirati in je radi tega vsaka njena poteza odmerjena. Ona predvsem smatra, da diplomatska zveza z Nemčijo nima značaja direktnih pogajanj, ampak da gre tu le za navadno izmenjavo misli, in razgovori, ki se vodijo preko diplomatskih predstavnikov, imajo samo namen, da se zberejo vse potrebne informacije. Ta diplomatska zveza se lahko po mnenju vlade nadaljuje, če se je vnaprej izključi sprejem kakršnihkoli sklepov, ki bi predstavljali obveznost, ker francoska vlada vztraja na svojem stališču, da se morajo vsi sklepi sprejeti v Zenevi. Na predlog, ki ga je nemška vlada formulirala, je francoska

samo takrat, če bi se vnaprej zagotovilo, da bodo pogajanja le preliminarne značaja in da se bodo pozneje prenesla v Zenevo. Vprašanje je samo, če bi hotela Nemčija, ki se je umaknila iz Zeneve, sodelovati v tej proceduri, kajti kakor znano, se mora vsaka akcija starih vesilov vršiti v okviru Zveze narodov.

Spomenica je - je ni - zopet bo

Pariz, 29. dec. c. Poročajo, da so prežgodnje vse vesti parških večernih listov, ki so javili, da je spomenica francoske vlade že redigirana in da jo bo že danes francoski poslanik v Berlinu odnesel v Nemčijo. Prežgodnja je celo vest, da je spomenica dokončana v vseh podrobnostih. Izgleda, da je Francois Poncet prinesel iz Berlina take informacije, da so povsem spremenile situacijo, tako da je francoska vlada smatrala za potrebno, izvesti množevilne korekture v prvotnem načrtu. V političnih krogih trdijo, da novi tekst francoske spomenice ne bo tako odločen proti vsem nemškim zahtevam, kakor se je to včeraj javilo. Poslanik Poncet se vrata v Berlin šele v nedeljo, in sicer brez spomenice. Francoska vlada bo sestavila končni tekst spomenice šele po 4. januarju, to je po sestanku sira Simona z Mussolinijem. Do tedaj je francoska vlada sklenila, da se ne prenašajo. To kaže, da francoska vlada ni prepričana, da bo njena spomenica mogla imeti oni uspeh, ki ga pričakujejo.

Polom vseh pogajanj?

London, 19. dec. b. Današnji »Daily Herald« komentira sestanek francoskega zunanjega ministra Paul-Boncourja s svojim berlinskim poslanikom Francois-Poncetom, kakor tudi bodoči sestanek Mussolinija s sirom Johnom Simonom v Rimu in poroča, da se v londonskih vladnih krogih absolutno računa, da bodo razorožitvena pogajanja, ki potekajo neugodno, doživela svoj popoln polom. V vseh krogih je ta vest povzročila veliko senzacijo. Radi tega so naprosili vsi angleški ministri, da so pripravljani za izredno sejo, ki se lahko skliče vsak trenutek. List dodaja, da se v diplomatskih in političnih krogih v slučaju, da se bodo pogajanja nadaljevala, predvideva sklenitev razorožitvene konvencije, četudi brez Nemčije.

Ne omagati!

Nov francoski načrt

Pariz, 29. dec. c. Kakor javljajo jutranji listi, bo francoska vlada predložila razorožitveni konferenci svoj predlog v obliki novega načrta. Najvažnejše točke francoskega načrta bi bile sledeče: 1. stalna mednarodna kontrola oboroževanja z avtomatično sankcijo, 2. zbiranje napadalnega orožja na nevtralnih tleh in njegovo uničenje po dveh letih, če bi se kontrola oboroževanja vršila uspešno, 3. postopno zmanjšanje obrambnega orožja z namenom, da se po osmih letih doseže popolna enakost oboroževanja, 4. uničenje vseh letal vojaškega značaja, 5. organizacija mednarodne zračne policije, 6. internacionalizacija civilnega zrakoplovstva. Ako bi nemška vlada odklonila ta predlog kot temelj za nadaljnje razgovore, bi francoska vlada vložila formalno pritožbo proti Nemčiji z motivacijo, da se Nemčija ne drži vojnih določil versailske mirovne pogodbe. V tem slučaju bi se moglo pričakovati objavljenje znanih tajnih dokumentov francoske vlade o nemškem oboroževanju.

vlada po svojem poslaniku v Berlinu odgovorila s spomenico, ki pa, kakor vse kaže, še ni dokončana in ki nima oblike diplomatske note. Spomenice Francija formalno ni poslala Nemčiji, ampak svojem poslaniku v Berlinu, da mu služi pri razgovorih, ki jih bo imel z Hitlerjem in nemškim poslanikom von Neurathom. Spomenico lahko Francois-Poncet izroči predstavniku nemške vlade, toda to ne pomeni, da je bila izvršena izmenjava diplomatskih not, in da so se s tem pričela uradna diplomatska pogajanja, v katerih bi se pričela reševati vprašanja, o katerih se sedaj vodijo neobvezni informativni razgovori.

Tako Francija, čeprav ne sprejme nemških predlogov, ni prekinila zveze z Nemčijo, ker ne gre za direktna pogajanja. Francija smatra, da je baze za obvezno diskusijo o teh vprašanjih edino ona, ki jo določa Zveza narodov in je v Zenevi sklicala konferenco.

Francija hoče Evropo ponovno zapreti v »ženevsko ječo«, pristavljajo listični listi. Težkoče, na katere je naletela Francija pri svojih pogajanjih z Nemčijo, odstranjuje s spretnimi diplomatskimi potezami. Pri tem pa razvija vse svoje sile za okrepitev vezi z Malo zvezo in Poljsko, da nato lahko prične odločno akcijo napram Nemčiji, ko bo razširila regionalen sporazum med srednjo Evropo in balkanskimi državami. Ta francoski poskus ne more razbistriti položaja v Evropi. Edina pot, da se pride iz sedanjega položaja, je v tem, da se Pariz in Berlin sporazumeta na bazi starih zapadnih vesilov.

Nemčija:

„Francoska izmikalna taktika“

Berlin, 29. decembra. AA. Wolffov urad poroča: Francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet je na brzopletni poziv odpotoval v Pariz, da prevzame spomenico, ki bo podlaga za nadaljnje razgovore med poslanikom in nemško vlado. V nemških političnih krogih komentirajo ta dogodek in pravijo, da je videti v tem, da je dobil v trenutku, ko se vrše v Parizu direktni razgovori med mnogimi zunanjimi ministri in francosko vlado, francoski poslanik v Berlinu nalog za nadaljevanje razgovorov, izmikalna taktika, ki bo le težko obrodila pozitivne sadove.

Göbbelsov organ »Der Angriff« objavlja danes uvodni članek, v katerem pravi, da se ne more zanikati, da je Francija danes zopet prevzela vlogo, ki jo je letos poleti prevzel Rim. Toda stare zveze, ki jih ima Francija, niso dovoljne in ona gleda sedaj na sovjetsko unijo tako, da to njeno kotiranje delež prekaša sedanje pakte o nenapadanj. Čuje se, da v Moskvi pričakujejo francosko delegacijo pod vodstvom Herriota. Zaenkrat se še ne more dobiti jasno sliko o ciljih sovjetske politike, enako pa se še ne more presoditi, kakšne koristi pričakujejo sovjeti od opustitve rapalske in berlinske pogodbe. Vsekakor morajo v Moskvi priznati, da so Poincaréovi časi minili, da je kurz, ki ga je Poincaré skozi 30 let trdovratno branil, in ki je končno dovedel do vojne, prenehal.

Duca, romunski predsednik - ubit

Ustrelil ga je neki akademik

Bukarešta, 29. decembra. k. Nocoj je s štirimi streli ubil neki študent romunskega ministrskega predsednika Duca. Jon Duca je prezel vlado od Vajda Vojevoda šel pred dobrina 2 mesecema in je raznozar odnesel veliko zmago na volišču. Takaj sumijo, da je ubijalec član organizacije »železnih garde«, ki so rodile med volitvami neizprosno

borbo proti kandidatom liberalne stranke. V Bukarešti vlada velikansko razburjenje. Vojaske je zasedlo mesto in železnice. Kabinet se je sestel da sklepa o položaju. Titulosen je bil brzopletno pozvan v prestolico, kamor bodo tekom noči prišli tudi vsi politični voditelji. Govorice o prekem sodu so preuranjene.

Razorožitev v Ameriki

102 novi bojni ladji - za 25 milijard Din

Washington, 29. dec. c. Ameriško mornariško ministrstvo je izdelalo obsežen program za gradnjo novih bojnih ladij. Ta program določa spopolnitev ameriškega brodogradnje do one višine, ki jo določa londonski mornariški pakt ameriškim Združenim državam. Brodogradnje, kolikor ga je še potrebno, bi se moralo zgraditi v naslednjih petih letih. Ameriški politični krogi pričakujejo, da bo program sprejet brez vseh težav tako s strani predsednika Roosevelta kakor tudi kongresa. Do 1. 1939 bodo torej ameriške Združene države zgradile 102 novi bojni ladji, kar bo stalo državne blagajne okoli 600 milijonov dolarjev.

V mornariškem ministrstvu smo zvedeli, da bosta v prihodnjem zasedanju kongresa vloženi dve resoluciji, ki bosta zahtevali ohranitev moči in sile ameriškega brodogradnje na primerni višini. Prva resolucija bo vsebovala zahtevo, da se mora

zgraditi toliko ladij, da bo ameriško brodogradnje doseglo tisto moč, ki mu je dovoljuje londonska pogodba, in da mora ostati kasneje tudi vedno na isti višini, ki jo zahteva že varnost Združenih držav, katerih obramba se omejuje skoro edino samo le na morje. Druga resolucija pa zahteva pooblastilo za vlado, da lahko po potrebi zamenja stare ladje z novimi. V okviru programa mornariškega ministra Swanson, ki se dotika moderniziranja in zgradbe vojne mornarice, se prosi kongres, da sprejme proračun 100 milijonov dolarjev, potrebnih za izdelavo vojnih ladij. Gre za gradnjo 2 težkih torpednih rušilcev, 12 lažjih torpednih rušilcev, 6 podmornic, 1 težke in 2 lažjih križark, katerih gradnja je bila že dovoljena.

Roosevelt hvali Zvezo narodov

Washington, 29. dec. AA. Na obletnico Wilsonove smrti je predsednik USA Roosevelt imel govor, v katerem je hvalil Zvezo narodov. Ta zavise na ustanova, je dejal Roosevelt, mora ostati primerno mečna, da bo mogla brodi miru pripeljati v varno pristanišče. Ta ustanova mora ostati taka kakršna je danes. Zedinjene države nimajo namena, da bi vstopile v Zvezo narodov, toda to ne pomeni, da bi te ustanove ne priznavale. Z Zvezo narodov smo že sodelovali in hočemo sodelovati tudi z narodi samimi. Roosevelt je nato ponovil predloge, ki jih je stavila ameriška vlada 16. maja o sodelovanju Zedinjenih držav pri razorožitvi in pri solidni organizaciji miru.

MIRIM

kraljica čokolade

Lepo in poceni darujete, če porabite za Vaša darila

odlične in okusne Mirim izdelke.

Pazite in zahtevajte izključno Mirim izdelke, pri katerih Vam je kvaliteta zagamčena.

Revolucionarna zarota v Argentini

Buenos Aires, 29. dec. c. V vsej republiki vlada veliko razburjenje radi vesti o pripravah velike zarote. Vlada zaseda v permanenčni. Snoti je notranji minister prevzel direktno poveljstvo nad policijo in vojsko. Dve diviziji pehote sta koncentrirani v vojnih in pripravljeni, da vsak čas nastopita proti zarotnikom. Po teh pripravah se vidi, da je ta zarota mnogo nevarnejša, kakor so običajne zarote v državah južne Amerike. Pričakujejo, da bo vlada proglasila obsedno stanje nad mestom in morda nad vso državo.

Bolgarija in Jugoslavija

Sofija, 29. dec. AA. Zunanje ministrstvo je obvestilo glavno direkcijo bolgarskih državnih železnic in gospodarskega ministrstva, da bo v kratkem prišlo do sklenitve trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarsko. Zato jih prosijo, naj mu sporoče, kakšna vprašanja bi kazalo rešiti s to trgovinsko pogodbo.

Seja vlade

Belgrad, 29. decembra. AA. Danes od 12—13.30 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom predsednika vlade dr. Milana Stakića.

Zveza hotelskih nameščencev

Belgrad, 29. dec. m. Ženevska zveza hotelskih in restavratskih nameščencev je imela v Novem Sadu tretji letni kongres, na katerem so se pretresala razna stanovska vprašanja. Sprejela se je tudi resolucija, ki med drugim poziva glavno upravo in odbore vseh sekcij hotelskih in restavratskih nameščencev, da naj delajo sporazumno z vsemi organizacijami za zaščito delavcev na svetu, kakor so delavske zbornice, okrožni uradi, javne borze dela in slične ustanove. Resolucija nadalje zahteva od ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da naj ukrene vse potrebno, da se ne bodo zlorabljali predpisi obrtnih zakonov. Kongres Zveze hotelskih in restavratskih nameščencev zahteva nadalje v resoluciji, da se takoj ukinejo vse privatne posredovalnice za delo in da se prepove zaposlitev ženskemu osebju po hotelskih in restavratskih, odkoder naj se odpusti tudi vse nekvificirano osebje. Resolucija bo dostavljena vsem merodajnim krogom.

Utrinki

JEZUS, NE CEZAR

V božični prilogi »Lidorth Noćne« beremo tudi izjavo, ki jo je dal listu zunanji minster dr. Beneš u e kateri med drugim pravi:

„Politika naše države se z esemi silami drži starodavne božične zapovedi: Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. Mi se zares trudimo, da bi zasladali mir nad ljudmi in med narodi in mi dobro vemo, da brez dobre volje tega cilja ne bomo nikdar dosegli. To dobro voljo smo doslej vedno imeli in jaz vem, da nam tudi v bodočnosti ne bo manjkala. Če me sedaj vprašate, kaj imam povedati našemu narodu ob božičnih praznikih, mi bom rekel samo to, vaj se spomni tega božičnega evangelija in naj mu sluša bliži zvezo in zdano v duhu božičnega nasveta, ki ga je postal predsednik Masaryk svojim ljudem, ko je glasil vse svoje želje in svoja ročiča stisnil v tole tri besede: JEZUS, NE CEZAR, kajti to je vsebina naše zgodovine in naše demokracije.“

KONEC LEPOTNIH TEKEM NA MADJARSKEM

Iz Budimpešte poročajo, da so poslednje volitve raznih lepotnih kraljic na Madžarskem prepovedane. Prepoved je izšla iz usta madžarskih ženskih društev, ki je v skupni spomenici na predsednika vlade opozorila na nemoralne posledice takšnih tekem. Tudi po drugih državah se je pokazalo, da je stvar degenerirala vedno bolj in bolj v umazano dobikarstvo gotovih temnih tipov, ki so z lepotnimi tekmami delali najugodnejše kuptije.

Do kakšne absurdnosti so kapljajo z ženskimi mesom spravili v Franciji, dokazuje to, da so bile v

zadnjem času pričene v Parizu lepotne tekme za najlepša ženska meča in najlepša ušesa in se se dobile »dame«, ki so šle tekmovali

JAPANSKA IN KATOLICIZEM

Kakor znano, je sv. Frančišek Kaverij ponel krščanstvo na Japonsko leta 1549. Prvi misijonarji so imeli velike uspehe in že leta 1582 je bilo v državi vzhajajočega sonca okrog 200.000 krščjanov. Kmalu pa se je začelo krivato preganjanje, ki je skoro dočela iztečilo celo sleden krščanstva na Japonsku. Leta 1640 je bilo vsem tujcem prepovedano celo stopiti na japonska tla. Več ko po 200 letih, to je leta 1889, je bila zopet dovoljena svoboda veroizpovedi. Polagoma so pričeli in dočelo prihajati misijonarji, čeprav so jih sploščka z neznanjem sprejemali. V zadnjem desetletju pa se je obrnilo na bolje. Danes deluje na Japonskem 222 inozemskih in 62 domačih duhovnikov Japoncev, 314 tujih in 208 domačih sester, katerim pomaga 683 katechetov in 501 učitelj. Po poročilih iz Vatikana ima Cerkev vso svobodo in dosega misijonarji — ki so delovali posebno na znanstvenem in karitativnem polju — veliko uspehe, zlasti v provinci glavnega mesta Tokia. Odnosaji med Japonsko in Vatikanom so naravnost priščeni, zlasti, ker je opaziti, da je mladi japonski cesar Hirohito, ki vlada od leta 1926, izredno naklonjen katoliški cerkvi. Pred kratkim mu je cesarica Nagako rodila prestolonaslednika. Pri občelnem sprejemu groblunio se je zelo opazilo, da je bil posebno priročno sprejel papežev nunič na japonskem dvoru. Pred prestolonaslednikom je cesarica rodila cesarju že štiri hčere.